

Examen HAVO 2026

tijdvak 1
woensdag 6 mei
07.30 – 11.00 uur

Nederlands

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit twee teksten met 24 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

Voor dit examen zijn maximaal 55 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 Help, de kinderen hebben zes weken zomervakantie; ik niet!

Tekst 1 *Help, de kinderen hebben zes weken zomervakantie; ik niet!* is onder te verdelen in de volgende vijf delen:

Inleiding alinea 1 – 2

Deel 1 alinea 3 – 4

Deel 2 alinea 5 – 7

Deel 3 alinea 8 – 9

Slot alinea 10 – 11

- 3p 1 Lees de onderstaande beweringen over de inleiding (alinea 1 – 2):
1. De auteur begint met een persoonlijke ervaring om de lezer te betrekken bij de besproken situatie.
 2. De auteur beschrijft in de inleiding hoe een specifieke ouder haar zomervakantie heeft geregeld.
 3. De auteur maakt gebruik van een citaat van een expert om het probleem te verduidelijken.
 4. De inleiding bevat concrete voorbeelden over de wijze waarop ouders de vakantie van hun kinderen organiseren.
 5. De inleiding bevat historische achtergrondinformatie.
 6. De inleiding introduceert het onderwerp en noemt de aanleiding voor het schrijven van de tekst.
 7. In de inleiding wordt duidelijk gemaakt waarom de zomervakantie problematisch kan zijn voor ouders.
 8. In de inleiding wordt gesuggereerd dat een zomervakantie van zes weken voor kinderen te lang is.

→ Welke **vier** beweringen over de inleiding van tekst 1 zijn juist? *Noteer de nummers.*

- 2p 2 Formuleer het onderwerp van tekst 1. *Gebruik voor je antwoord **maximaal 15 woorden**.*

- 1p 3 Deel 1 (alineea 3 – 4) bevat een constatering in alineea 3, gevolgd door een uitwerking in alineea 4.
→ Van welk type uitwerking is hier sprake?

Alineea 4 bevat een uitwerking op basis van ...

- A een vergelijking.
- B kenmerken of eigenschappen.
- C oorzaak en gevolg.
- D voorbeelden.

- 1p 4 Wat is de hoofdgedachte van deel 1 (alineea 3 – 4)?
- A Ouders kunnen hun kind het beste meenemen naar het werk om verlofproblemen te voorkomen.
 - B Ouders proberen binnen de mogelijkheden creatief om te gaan met hun vakantiedagen, omdat wettelijke verlofdagen vaak niet toereikend zijn.
 - C Werkgevers doen weinig om werkende ouders tijdens de lange zomervakantie te ondersteunen.
 - D Werkgevers kunnen ouders de mogelijkheid geven zes weken verlof op te nemen tijdens de zomervakantie.

- 1p 5 Welk van de volgende kopjes past boven deel 2 (alineea 5 – 7)?
- A Alternatief
 - B Planning
 - C Praktijk
 - D Werkdruk

- 1p 6 Welk van de volgende kopjes past boven deel 3 (alineea 8 – 9)?
- A Financiële zekerheid
 - B Gevoelsmatig effect
 - C Luisterend oor
 - D Reële handelingen

- 1p 7 Uit de tekst is een bepaalde houding van de auteur af te leiden ten opzichte van de combinatie werk en schoolvakanties.
→ Hoe is die houding het best te omschrijven?
- A als afwachtend, maar positief
 - B als bezorgd en beoordelend
 - C als wantrouwig en negatief
 - D als zakelijk, maar hoopvol

1p 8 Hoe moet de tekst qua tekstsoort getypeerd worden?

De tekst moet qua tekstsoort getypeerd worden als een combinatie van een...

- A beschouwing en een activerende tekst.
- B betoog en een activerende tekst.
- C betoog en een uiteenzettende tekst.
- D uiteenzetting en een beschouwende tekst.

2p 9 Hieronder staan beweringen op basis van de tekst. Noteer achter elke bewering of deze juist of onjuist is.

1. De titel geeft duidelijk aan waar de tekst over gaat.
2. De lange zomervakantie wekt vaak onbegrip en ruzies op tussen kinderen en hun ouders.
3. De auteur gebruikt meningen van experts om het probleem duidelijker te maken.
4. Het doel van de tekst sluit goed aan bij de gekozen tekstsoort.

2p 10 Tekst 1 is verschenen in *Intermediair*, een tijdschrift voor een ontwikkeld leespubliek. De auteur speelt in op dat niveau.

→ Welke **twee** middelen uit de onderstaande lijst gebruikt de auteur om in te spelen op het relatief hoge ontwikkelingsniveau van haar leespubliek?

Noteer de juiste twee nummers.

1. citaten van experts
2. emotionele uitspraken
3. ironie
4. literaire voorbeelden
5. populair taalgebruik
6. redeneringen
7. smeulige anekdotes
8. vakjargon

1p 11 Welk gevoel blijkt uit de titel: *'Help, de kinderen hebben zes weken zomervakantie; ik niet!'*?

- A boosheid
- B jaloezie
- C medelijden
- D paniek
- E schuldbesef

Een goed slot volgt bepaalde conventies.
Alinea 10 en 11 vormen samen het slot van tekst 1.

- 1p 12 Noem de reden waarom alinea 10 geschikt is als slotalinea. *Gebruik **maximaal 10 woorden** voor het antwoord.*
- 1p 13 Noem de reden waarom alinea 11 **niet** geschikt is als slotalinea als je let op het doel van de tekst. *Gebruik **maximaal 15 woorden** voor het antwoord.*
- 2p 14 Welke van onderstaande beweringen geeft de hoofdgedachte van tekst 1 weer?
- A Als ouders en werkgevers er open voor staan, kunnen scholieren samen met hun ouders genieten van vakanties op voorwaarde dat schoolleiders en werkgevers bij wijze van uitzondering met hen samenwerken.
 - B Het is niet gemakkelijk vakanties van schoolgaande kinderen samen te laten vallen met die van hun ouders, maar er zijn wel mogelijkheden als ouders zich daarvoor inzetten en gebruikmaken van speciale bepalingen.
 - C Om samen met hun kinderen vakantie te vieren moeten ouders met schoolgaande kinderen zich in allerlei bochten wringen om werkgevers en scholen speciale regels te laten toepassen zodat hun vrije dagen samenvallen.
 - D Voor werkende ouders is het moeilijk hun eigen vakantie samen te laten vallen met die van hun schoolgaande kinderen, omdat het onderwijssysteem niet erg flexibel is en alleen zeer speciale regels toegepast kunnen worden.

Tekst 2 Lange vakantieperiodes: zijn die nog van deze tijd?

Tekst 2 *Lange, vaste vakantieperiodes: zijn die nog van deze tijd?* is onder te verdelen in de volgende vier delen:

Inleiding alinea 12 – 14

Deel 1 alinea 15

Deel 2 alinea 16

Deel 3 alinea 17- 19

Slot alinea 20

- 1p 15 Op welke manier trekt de inleiding (alinea 12 – 14) van de tekst vooral de aandacht van de lezer?
- A Door een actueel onderwerp te benoemen dat invloed heeft op kinderen, ouders en het onderwijs.
 - B Door een nostalgisch beeld te schetsen van een betaalbare en perfecte vakantie week voor de familie.
 - C Door praktische tips te geven voor het organiseren van vakanties voor werkende ouders.
 - D Door te stellen dat lange vakanties de enige manier zijn voor kinderen om te ontspannen.
- 1p 16 Welke uitspraak geeft het uitgangspunt van de auteur weer?
- A De vaste en lange schoolvakanties moeten hoognodig worden afgeschaft.
 - B De zomervakantie is historisch gegroeid en daarom vanzelfsprekend waardevol.
 - C Het huidige vakantiesysteem functioneert prima en moet behouden blijven.
 - D Het is tijd om kritisch te kijken naar het vaste vakantierooster in het onderwijs.
- 3p 17 Noteer de argumenten uit alinea 15 die in het verleden tot lange vakanties hebben geleid afzonderlijk. Nummer de argumenten. *Gebruik voor het complete antwoord **maximaal 35 woorden**.*

1p 18 Welk verband bestaat er tussen alinea 16 en 17?

Alinea 17 ...

- A bevestigt de informatie in alinea 16.
- B vormt samen met alinea 16 een tegenstelling.
- C geeft uitleg bij het gestelde in alinea 16.
- D is een aanvulling op alinea 16.

1p 19 Wat is de functie van het slot van tekst 2?

Het slot van tekst 2 geeft een ...

- A aanbeveling.
- B afweging.
- C conclusie.
- D toekomstverwachting.

1p 20 In tekst 2 komen twee deskundigen aan het woord.

→ Met welk doel worden deze deskundigen genoemd?

- A Om het onderwerp vanuit meerdere invalshoeken te belichten en de argumenten met deskundigheid te ondersteunen.
- B Om persoonlijke ervaringen van ouders met de zomervakantie te beschrijven en herkenning op te roepen.
- C Om te laten zien hoe scholen vakanties plannen en welke regels er zijn voor het vastleggen van vrije dagen.
- D Om verschillende meningen over het vakantierooster in beeld te brengen en praktische voorbeelden te geven.

1p 21 Welke overeenkomst in visie is er tussen beide teksten met betrekking tot de zomervakantie?

- A Beide teksten geven aan dat de lange zomervakantie problemen oplevert, zowel voor werkende ouders als voor andere partijen.
- B Beide teksten pleiten voor het behoud van de lange zomervakantie als een vast en belangrijk onderdeel van de Nederlandse samenleving.
- C Beide teksten stellen dat de lange zomervakantie vooral een voordeel is voor de kinderen, omdat ze tijd hebben om te herstellen en te spelen.
- D Beide teksten stellen dat het onderwijs beter kan functioneren door het aantal vakantiedagen te verminderen.

- 1p 22 Welk verschil is er tussen de twee teksten met betrekking tot de zomervakantie?
- A Tekst 1 behandelt de ervaringen van alleenstaande moeders met de zomervakantie, terwijl tekst 2 alleen de mening van schooldirecteuren weergeeft.
 - B Tekst 1 bespreekt de praktische problemen met de zomervakantie, terwijl tekst 2 bespreekt of het vaste vakantierooster nog wel van deze tijd is.
 - C Tekst 1 pleit voor het afschaffen van schoolvakanties, terwijl tekst 2 juist voorstander is van vaste vakanties.
 - D Tekst 1 vindt dat kinderen meer vakantie nodig hebben, terwijl tekst 2 zegt dat kinderen minder vakantie moeten krijgen.

- 1p 23 Hoe kan tekst 2 qua tekstsoort worden getypeerd?
- A als een activerende tekst met beschouwende elementen
 - B als een beschouwende tekst met betogende elementen
 - C als een betogende tekst met uiteenzettende elementen
 - D als een uiteenzettende tekst met activerende elementen

- 1p 24 De bouw van tekst 2 is gebaseerd op een combinatie van twee tekststructuren.
- Van welke **twee** tekststructuren heeft de auteur gebruik gemaakt?
- Noteer de juiste nummers.*
1. aspectenstructuur
 2. argumentatiestructuur
 3. probleem- en oplossingstructuur
 4. verschijnsel-verklaringsstructuur
 5. voordelen- en nadelenstructuur
 6. vraag-antwoordstructuur
 7. vroeger-nu-toekomststructuur

Tekst 3 Dierenartsen onder druk

- 23p **25** Maak een goedlopende samenvatting in correct Nederlands van maximaal 200 woorden van de tekst *Dierenartsen onder druk*.
Zorg ervoor dat je samenvatting begrijpelijk is voor iemand die de oorspronkelijke tekst niet kent.

Uit je samenvatting moet het volgende duidelijk worden:

- Wat het besproken verschijnsel is;
- Welke oorzaken er voor het verschijnsel genoemd worden en welke verklaringen hiertoe bijdragen;
- Welke gevolgen deze hebben;
- Wat de politiek wil doen met betrekking tot het besproken verschijnsel en welke tegenwerpingen hierbij geplaatst worden;
- Welke oplossingen er zijn voor dit verschijnsel;
- Welke aanbevelingen worden gedaan.